

SYLLABUS (Prvi ciklus studija)

Odsjek	Književnosti naroda Bosne i Hercegovine				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Srpska književnost 19. vijeka				
Šifra/kod	FIL KBH 243	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	1.	Semestar	4.	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027. 2027/2028.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Položen ispit iz predmeta Starija srpska književnost				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik	Ime i prezime	Nenad Veličković			
	Kontakt podaci	Kabinet: 188 E-mail: nenad.velickovic@ff.unsa.ba Telefon:	Termin konsultacija	Ponedjeljak: 10-12 Utorak: 12-14 Četvrtak: 12-13	
Saradnik	Ime i prezime	Anes Osmić			
	Kontakt podaci	Kabinet: 196 E-mail: anes.osmic@ff.unsa.ba Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	2 + 2 (predavanja i vježbe) Opterećenje (100 sati, 4 ECTS): 37 sati čitanja i pripreme 43 sati predavanja i vježbi 20 sati priprema prezentacije i konsultacije, izrada seminarskog rada				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	U okviru predmeta studenticama i studentima predstaviće se opšte osobine evropskog romantizma i njegov uticaj na pisce u Srbiji. Rasvijetliće se uloga romantičarske književnosti (pisaca, djela i programa) u rješavanju srpskog nacionalnog pitanje, konkretnije: funkcija književnosti u formiranju nacije. Analiziraće se stil, motivi i lirске vrste u opusima Branka Radičevića, Đure Jakšića, Jovana Jovanovića Zmaja i Laze Kostića. U drugom dijelu semestra studenti studentice upoznaće se s opštim osobinama evropskog realizma, kanalima njegovog uticaja na pisce u Srbiji. Razmatraće se pojam "realizam" kao program i kao postupak. Pojedinačno, analiziraće se eseji Svetozara Markovića, pripovjetke Laze Lazarevića, Sime Matavulja i Svetozara Ćorovića, romani Stevana Sremca i satira Radoja Domanovića.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj i sadržaj predmeta: Upoznati studente sa najznačajnijim piscima i djelima srpske književnosti 19. vijeka, (romantizam i realizam) i tumačenjima njihovih djela i pravaca kojima pripadaju u školi.				
Ishodi učenja	Od studentica i studenata će se očekivati da poznaju osnovne karakteristike stilskih formacija romantizma i realizma, da ih prepoznaju na konkretnim djelima i da se koriste tim znanjem u analizi i interpretaciji odgovarajućih tekstova. Također, očekivaće se da razumiju ulogu književnosti u formiranju nacije u 19. vijeku.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	<p>Vukova recenzija <i>Ljubomira u Elisiumu</i> Nacionalni program Srba u Austriji; jezik, crkva, tradicija. Istorijski razlozi za naseljavanje Vojvodine, Srema, Like i Slavonije. Čije interese Vuk svojom reformom ostvaruje?</p> <p>Vježbe: Primjeri korišteni u argumentaciji.</p>
2.	<p>Pjesnici srpskog romantizma Opšte osobine evropskog romantizma i njegov uticaj na pisce u Srbiji. Romantizam i srpsko nacionalno pitanje; funkcija književnosti u formiranju nacije. Stil, motivi i lirске vrste u opusima Branka Radičevića, Đure Jakšića, Jovana Jovanovića Zmaja i Laze Kostića.</p> <p>Vježbe: Analize i interpretacije pjesama u izboru evropskih romantičara: Hajne, Gete, Bajron, Po...</p>
3.	<p>Pjesnici srpskog romantizma – Branko Radičević i Đura Jakšić Vukov uticaj. Odnos prema narodnom jeziku i poeziji. Erotski motivi. (Jugo)slavenstvo u Đačkom rastanku. <i>Bezimena</i>, zaokret ka realizmu. Pjesme u izboru. Pripovijetke. Pjesma <i>Otađbina</i> kao obrazovna konstanta.</p> <p>Vježbe: Analize i interpretacije pjesama B. Radičevića i Đ. Jakšića.</p>
4.	<p>Pjesnici srpskog romantizma – Jovan Jovanović Zmaj Ljubavna, patriotska, dječija i satirična poezija. Zmaj u književnom kanonu: <i>Knjiga o Zmaju</i> Laze Kostića. Didaktički potencijal Zmajevе poezije za djecu.</p> <p>Vježbe: Analize Kostićevih interpretacija Zmajevih pjesama</p>
5.	<p>Pjesnici srpskog romantizma – Laza Kostić <i>Teorija ukrštaja</i>. Poezija; Santa Maria della Salute.</p> <p>Vježbe: Analize Kostićevih interpretacija Zmajevih pjesama</p>
6.	<p>Pjesnici srpskog romantizma – Laza Kostić Skerlićeva promašena kritika. Kostić kao prevodilac; polemika s B. Popovićem. Kostićev povratak i uticaj na savremeno pjesništvo; Vinaverovi <i>Zanosi i prkosi...</i></p> <p>Vježbe: Analize i interpretacije pjesama Laze Kostića.</p>
7.	<p>Opšte osobine evropskog realizma. Kanali njegovog uticaja na pisce u Srbiji. Realizam kao program i realizam kao postupak. Šta i zašto žele socijalisti? Vrste književnog angažmana (politički, etički, estetski.) <i>Komunistički manifest</i> K. Marksa i F. Engelsa. Uticaj Manifesta na Markovića. Kostićev prigovor Markoviću.</p> <p>Vježbe: Priprema za ispit. Kviz.</p>
8.	<p>Polusestrialna provjera znanja studenata Krajnji rok za prijavu seminarskog rada</p>
9.	<p>Laza Lazarević: Pripovjetke, izbor Šta je realistično a šta tradicionalno u Lazarevićevim pripovjetkama? Kakav je odnos pripovjetke <i>Sve će to narod pozlatiti</i> prema programu Svetozara Markovića? Zašto Lazarević nije <i>potpuni realista</i>?</p> <p>Vježbe: Analize i interpretacije pripovijetki L. Lazarevića</p>
10.	<p>Šimo Matavulj: Pripovjetke, <i>Bakonja fra Brne</i> Interpretacije pripovijetke <i>Pilipenda</i> i romana <i>Bakonja fra Brne</i>. Koji književni postupci Matavuljeve pripovijetke svrstavaju u <i>realizam</i>? Šta je funkcija dijalekta u realizmu?</p> <p>Vježbe: Analize i interpretacije narativnih postupaka u pripovijetkama S. Matavulja.</p>
11.	<p>Stevan Sremac: <i>Zona Zamfirova</i> ili <i>Pop Ćira</i> i <i>pop Spira</i> Zašto je Sremac tradicionalista? Šta je funkcija humora u realizmu? Analize i interpretacije romana. Osobnosti Sremčevog stila.</p> <p>Vježbe: Prepoznavanje i analiza Sremčevih stilskih postupaka.</p>

12.	<p>Svetozar Ćorović: Pripovjetke Interpretacija pripovjetke. Teme, ideje, osobine realizma u djelu. Uticaj Čehova. Pripovjetke S. Ćorovića u školskim interpretacijama: <i>Bogojavljenjska noć, Na Vaskrs, Mujagino junaštvo</i>. Vježbe: Analize i interpretacije pripovjetki S. Ćorovića: <i>U noći, Ibrahimbegov čošak, Špijun</i>.</p>
13.	<p>Satira u realizmu: Radoje Domanović, Milovan Glišić, Branislav Nušić, Vojislav Ilić Funkcija satire u realizmu, na primjerima pripovjetki: <i>Danga, Stradija, Vođa, Marko Kraljević po drugi put među Srbima, Razmišljanje jednog običnog srpskog vola, Mrtvo more</i>. Šta su glavne osobine Domanovićeve satiričkog <i>manira</i>. Vježbe: Analize i interpretacije satire R. Domanovića.</p>
14.	<p>Poezija Vojislava Ilića Interpretacija pjesama <i>Grm, Tibulo, Jesen...</i> Koje su osobine realizma prisutne u Ilićevoj poeziji? Na šta je usmjerena Ilićeva satirična poezija? Vježbe: Analize i interpretacije pjesama V. Ilića sa fokusom na socijalne motive.</p>
15.	<p>Roman u srpskom realizmu: Svetolik Ranković <i>Gorski car</i>. Odnos prema patriotizmu u različitim periodima i žanrovima srpske književnosti. Vježbe: Priprema za ispit. Kviz.</p>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17 – 18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Teme za prezentacije, osim navedenih u silabusu:

Memoari prote Mateje Nenadovića

Pisma iz Italije Ljubomira Nenadovića

Romani Jakova Ignjatovića

Sterijin *Roman bez romane*

Maksim Crnojević Laze Kostića

Vukovi istorijski spisi

Simo Matavulj, *Bilješke jednog pisca*

Stojan Mutikaša Svetozara Ćorovića

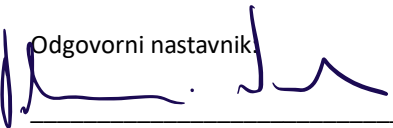
Izbor iz kritika za svakog pojedinog pisca

(Ukupno sati za pripremu prezentacije: 9 sati)

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Kontinuirano tokom semestra, na osnovu sakupljenih bodova; bodovi se dobijaju za redovno prisustvovanje nastavi, za polusemestralne ispite ili za završni pismeni ispit i za seminarski rad ili drugi vid samostalnog istraživačkog rada.																											
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="461 369 1438 638"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Aktivno učešće na časovima vježbi</td> <td>(14x2) 28</td> <td rowspan="2">50 (a)</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Prezentacija ili moderiranje rasprave</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Seminarski rad</td> <td>50</td> <td>50 (b)</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Pismeni Ispit</td> <td>(5x10) 50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno:100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Pisменom ispitu od pet problemskih pitanja prethodi test višestrukog izbora koji je eliminatoran i kojim se provjerava poznavanje osnovnih činjenica vezanih za gradivo navedeno i silabusu. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti(ce) postižu na sljedeći način: Studen(i)ce) biraju hoće li bodove sakupljati redovnim čitanjem i pripremanjem za časove vježbi, ili izradom seminarskog rada, prema priloženom uputstvu:</p> <p>Koncept seminarskog rada treba da prati sljedeću strukturu (i da konkretno naznači osnovno o svakoj od navedenih <i>stavki</i>):</p> <ol style="list-style-type: none"> Uvod: <ol style="list-style-type: none"> tema (zašto je odabrana, koja pitanja/problemi unutar nje nisu rasvijetljeni, zašto bi i kome njihovo rasvijetljavanje moglo koristiti) radna hipoteza (tvrdnja koja se dokazuje; definisana nakon promišljanja teme, na osnovu nepotpunog uvida u građu) Razrada <ol style="list-style-type: none"> termini i pojmovi (nije dovoljno navesti neko opšte mjesto iz teorije, nego treba ukratko objasniti šta su glavna stajališta pozvane teorije, kako se došlo do njih i zašto su baš ona odabrana kao najpodesniji alat) građa (koja djela i zašto su baš ona dovoljan i pouzdan uzorak da se na njima izvede valjan i koristan zaključak) prethodna znanja (ukratko i najvažnije: šta je ranije, npr. u kritici, rečeno o građi, a u vezi s temom) analiza (originalni uvid u građu, čitanje, zapažanje, povezivanje, interpretacija) dokazivanje teze, argumentacija (koherentno i dosljedno izvođenje zaključaka o analiziranoj građi) tuđe misli, rečenice, stavovi (i uopšte sve što se preuzima od drugih treba biti označeno, uz uputu na izvor, vidi: http://hr.wikipedia.org/wiki/Citiranje_radova) Zaključak <ol style="list-style-type: none"> sažet opis rada (ukratko opisati strukturu rada, put kojim se došlo do zaključka) rezultat rada (zaključak, tvrdnja koja je dokazana i koja daje uvjerljiv i prihvatljiv odgovor na uvodu istaknuto pitanje/problem) očekivani doprinos rada i moguća dalja istraživanja (istaknuti kome, kako i zašto rezultat rada može koristiti) Popis korištenih knjiga i članaka 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Aktivno učešće na časovima vježbi	(14x2) 28	50 (a)	2.	Prezentacija ili moderiranje rasprave	22	3.	Seminarski rad	50	50 (b)	4.	Pismeni Ispit	(5x10) 50	50	5.				Ukupno:100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																									
1.	Aktivno učešće na časovima vježbi	(14x2) 28	50 (a)																									
2.	Prezentacija ili moderiranje rasprave	22																										
3.	Seminarski rad	50	50 (b)																									
4.	Pismeni Ispit	(5x10) 50	50																									
5.																												
Ukupno:100 bodova			100%																									
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10 (A) izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; 9 (B) iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; 8 (C) prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; 7 (D) općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; 6 (E) zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; 5 (F, FX) ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova. 																											

Literatura	<p>Obavezna Jovan Skerlić, <i>Istorija novije srpske književnosti</i> (alt. Jovan Deretić, <i>Istorija srpske književnosti</i>). (Dostupno na web-stranici Narodne biblioteke Srbije) Miodrag Popović, <i>Romantizam</i> Sava Penčić, <i>Realizam</i> Benedikt Anderson, <i>Nacija, izmišljena zajednica</i> Vukova recenzija <i>Ljubomira u Elisiumu</i></p> <p>Djela srpskih romantičara iz edicije <i>Srpska književnost u 100 knjiga</i>: Branko Radićević, Đura Jakšić, Jovan Jovanović Zmaj, Laza Kostić, Vojislav Ilić: <i>Pjesme u izboru.</i> Laza Kostić, <i>Knjiga o J. J. Zmaju...</i> Svetozar Marković: <i>Pevanje i mišljenje, Realnost u poeziji</i> Laza Lazarević: <i>Pripovijetke</i> Simo Matavulj: <i>Pripovijetke u izboru, Bakonja fra Brne, Bilješke jednog pisca</i> Stevan Sremac: <i>Ivkova slava ili Pop Ćira i pop Spira ili Zona Zamfirova</i> Radoje Domanović: <i>Satire</i> Svetozar Ćorović: <i>Pripovjetke</i></p> <p>Preporučena Dragan Prole: <i>Unutrašnje inostranstvo</i>, Sremski Karlovci - Novi Sad, 2013. Slobodan Vladušić: <i>Ko je ubio mrtvu dragu</i>, Beograd 2009. Dragiša Živković: <i>Evropski okviri srpske književnosti</i>, Beograd 1994.</p>
Napomene	<p>Na dodatnu literaturu studenti(ce) će se uputiti tokom predavanja. Iz punuđene, odabraće jedan dio, u skladu s predviđenim opterećenjem.</p>

U Sarajevu, 10.9.2025.

Odgovorni nastavnik

Nenad Veličković

SARADNIK

_____
Anes Osmić

Bezovratno okdija